

Vlasti- = vědné LISTY 152 ČERVEN 2021

PŘÍLOHA ODERSKÉHO ZPRAVODAJE

Zapomenutá hrobka oderského rodáka - kněze A.R.D.¹ Eduarda Hausnera na oderském městském hřbitově

Při zahájení prací na dokumentu „Stručný průvodce oderským městským hřbitovem (2018)” v roce 2015 nám pan Jiří Jakubík sdělil, že při hledání pohřebního místa pro jednoho zemřelého objevil zaniklou hrobku. Toto pohřební místo proto využít nemohl, hrobku opustil a uvedl ji do původního stavu¹. V listopadu roku 2020 se při údržbě stromů na hřbitově za pomoci těžké techniky místo nad hrobkou propadlo a zemřelý nám po 120 letech připomněl své místo posledního odpočinku. To nás přimělo ke studiu kariéry pohřbené osoby a k uvedení jeho krátkého životního příběhu.

Odry - hřbitov 2020. Pohled na propadlou hrobku oderského rodáka kněze Eduarda Hausnera. Foto Emil Mateiciuc.

Eduard Hausner se narodil v Odrách 3. března roku 1829 v domě čp. 277 na Zámecké ulici (Schlossberg) pletařskému mistrovi Mathiasi Hausnerovi a jeho manželce Rosině - dceři oderského domkaře Johanna Hausnera. Oderská rodná matrika uvádí, že byl pokřtěn v kostele sv. Bartoloměje kooperátorem P. Josefem Hilscherem a jeho patrony byli punčochářský mistr

Johann Schwarz a soukenice Margaretha Bieber, oba z Oder.

Malý Eduard navštěvoval městskou farní chlapeckou školu ve svém rodném městě, kde byl v roce 1836 ředitelem školy Johann Muschka, jeho učitelem Andreas Klein a pomocným učitelem Emanuel Schinger. Oderským farářem byl v té době arcikněz P. Anton Beinhauer. Eduard

1. A.R.D. („Adorandum Reverendus Dominus” - oslovení „Veledůstojný pane”) je užívaný církevní titul pro vikáře, (arci)děkana, arcikněze a jim na roveň postavených kleriků.
2. Jméno zemřelého i polohu zaniklého pohřebního místa v VI. sekci, jsme uvedli na str. 21 v dokumentu „Pohledy do minulosti oderského městského hřbitova, 04-2020” (viz www.odry-katovna.cz, publikace).

Odry - hřbitov 2020. Pohled do propadlé hrobky kněze Eduarda Hausnera. Foto Emil Mateiciuc.

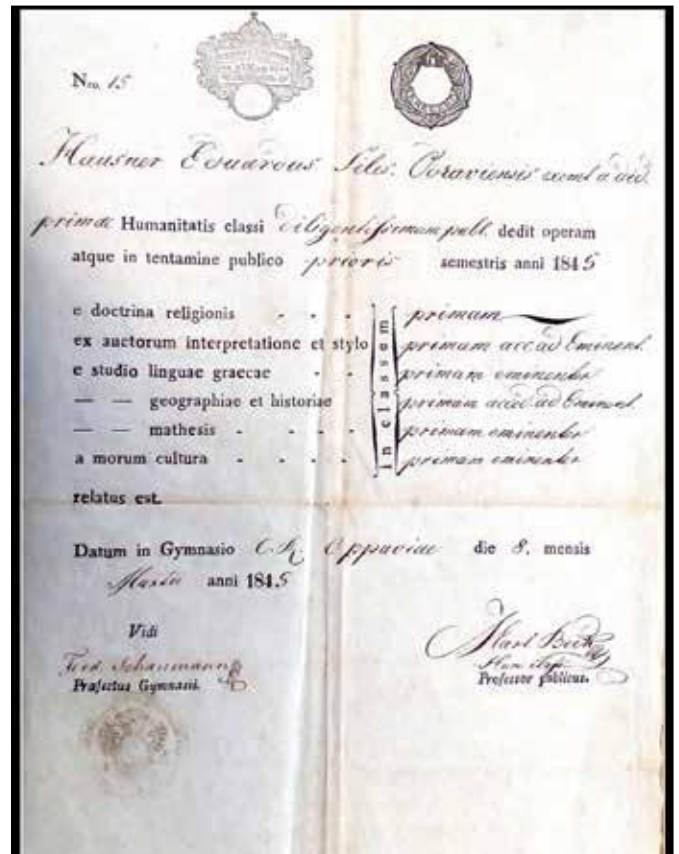
Odry - druhá polovina 20. let 20. století. Pohled na začátek pravé strany Zámecké ulice (Schlossberg). První dům shora je rodný dům Eduarda Hausnera, čp. 277. Archiv Muzejního spolku Rolleder, o. p. s.

Hausner potom pokračoval v dalším vzdělávání studiem na německém gymnáziu v Opavě³. Po úspěšném ukončení studia gymnázia pokračoval ve studiu na arcibiskupském kněžském semináři v Olomouci. Knězem byl vysvěcen⁴ v roce 1852. Ředitelem arcibiskupské kurie v Olomouci Janem Křtitelem Petteanim, rytířem ze Steinbergu, byl Eduard Hausner 19. srpna 1852 poslán jako kooperátor do farnosti ve Svitavách, kde byl farářem arcikněž⁵ Ferdinand Stuchlik. V letech 1853-1854 působil v děkanátu Svitavy (Dom. Svitavy a Litomyšl)⁶ jako diecézní kněz (R.D.)⁷ ve funkci kooperátora⁸ (Příloha 1). Na konci roku 1854 byl povolán do arcibiskupského chlapeckého semináře v Kroměříži na pozici studijního prefekta⁹ (Příloha 2), kterou zastával do roku 1860 a později i v letech 1865-1873. V roce 1862 byl Tit. D. Eduard Hausner uváděn jako ředitel Kongregace Milosrdných sester sv. Vincence z Pauly v Kroměříži¹⁰ i jejich duchovní představený (spirituál) a řádný zpovědník. V roce 1874 Eduard Hausner odchází ve 45 letech z Kroměříže, aby po dobu dalších 19 let zajišťoval pastorační činnost v okrese Šumperk. V letech 1875-1877 byl administrátorem¹¹ ve farnosti Moletín, děkanát Mohelnice (Dom. Mírov a Žádlovice

3. Viz dokument na str. 873 - vysvědčení německého gymnázia v Opavě z prvního semestru školního roku 1845. Předchůdcem německého gymnázia bylo jezuitské učiliště. V roce 1841 zde studoval jiný oderský rodák - Ferdinand Hausner, jehož profesorem tehdy byl významný rakouský historik a zakladatel opavského gymnazijního muzea Faustín Ens, který byl v roce 1844 pensionován.
4. Za kněze ho pravděpodobně vysvětil olomoucký arcibiskup Maxmilián Josef, svobodný pán Sommerau-Beckh.
5. Arcikněž - biskupův pomocník nebo čestný titul některých duchovních.
6. Územně farnost zahrnovala město Svitavy a obce Čtyřicet lánů, Javorník, Lačnov Moravský, Lačnov Český,
7. R.D. („Reverendus Dominus” - oslovení Důstojný pane), v našem případě titul užívaný pro diecézního kněze.
8. Kooperátor („Coop.”) - spolupracovník faráře v rozlehlé farnosti.
9. Studijní prefekt („Studium praefecto”) - osoba, která byla zodpovědná za sledování a vedení studentů školy. Často se podílela i na vyučování studentů.
10. Filiální Dom Milosrdných sester sv. Vincence z Pauly - někdy zvané „Vincentky” v Kroměříži („Filiis domus Cremsir. Instituti Sororum Miseri cordiae”) byl založen 13. září roku 1845 za podpory olomouckého arcibiskupa Maxmiliána Josefa Sommerau-Beckha a císařovny Karolíny Augusty Bavorské, 4. manželky Františka I. Rakouského. Příchod Milosrdných sester do Kroměříže iniciovala vévodkyně Ernestina von Arenbergová s podmínkou zřízení filiálního domu v Pačlavicích a v Kroměříži.
11. Jako administrátor („in spiritualibus”) byl zodpovědný za duchovní správu farnosti.

Odry 1900, Hranická ulice, čp. 30 - dům majitele Bernharda Tomsche. V letech 1894-1900 zde žil penzionovaný kněz Eduard Hausner. Archiv Muzejního spolku Rolleder, o. p. s..

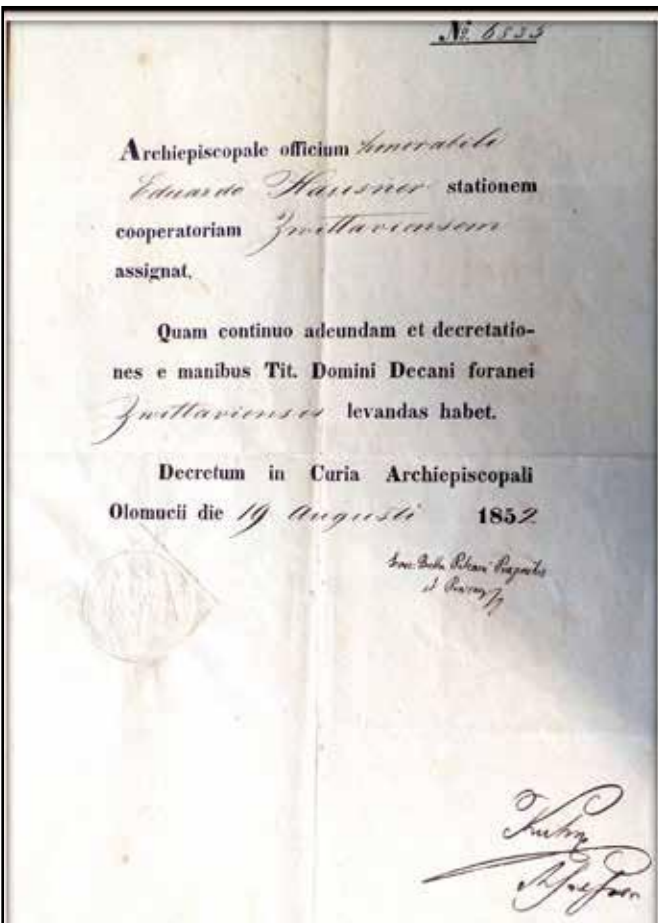
Olomouc, 19. srpna 1852. Dekret arcibiskupského úřadu v Olomouci pro novokněze Eduarda Hausnera o jeho pověření duchovní činnosti v děkanátu Svitavy. Podepsán Johann Baptista Ritter Petteani von Steinberg. Soka Nový Jičín.

- část města Loštice). V roce 1878 byl kooperátorem, později farářem ve farnosti Vyšehoří (Příloha 4). Jako farář ve Vyšehoří sloužil Eduard Hausner až do svého odchodu do penze v roce 1893.

V roce 1894 odešel A.R.D. Eduard Hausner na odpočinek do své rodné obce, kde bydlel v pronájmu na Hranické ulici čp. 30 u majitele domu hodinářského mistra Bernharda Tomsche. Přesto se však podílel na životě oderské farnosti. V roce 1894 daroval oderskému kostelu sv. Bartoloměje barevné sklo okna „Blahorečený Jan Sarkander“ v hlavní lodi a v roce 1896 další barevné sklo se sv. Františkem Saléským v okně presbystáře kostela. Veleďustojný pan Eduard Hausner zemřel v Odrách v domě čp. 30 dne 4. července roku 1900. Na poslední cestě na oderský městský hřbitov ho 6. července doprovodili oderští obyvatelé a církevní hodnostáři oderské farnosti¹² v čele s děkanem, fulneckým farářem Karlem Boschovským.

Naše poděkování za odborné rady patří paní Janě Krejčové.

*Za HVS připravili:
text - Pavel Kašpar st.,
obrázky - Emil Mateiciuc*

Opava, 8. března 1845. Vysvědčení Eduarda Hausnera z prvního semestru německého gymnázia v Opavě. Podepsán profesor Karl Beck. Soka Nový Jičín.

12. Farář P. R.D. Johann Bardutsky, Cap. R.D. Vincenz Havelka, Coop. I R.D. Augustin Novák, Coop. II R.D. Hugo Weinlich.

V. Decanatus Zvittaviensis.

Decanus: Idem qui Archipresbyter.
Vice-Dec.: Tit. Dom. Joannes Proceček, u. s. (V. Cons. divis.)

Officium postae Zvittaviae.
Zvittavia dist. Olomucis 10 1/2 mil.

I. Paroch. Zvittaviensis ad Eccl. consecrat. Tit. Visitationis B.M.V. — ant. erect.
(*Haece Eccl. ultim erat regularis et quidem Praepositurae, cui nomen erat Gledbina, successivo Canoniarum ord. Primum Silesiensi, Gradatense et Littomilicis filiae, Parochia, cujus anno 1296 prima mentio fit, haecae praepositura sublati, anno circiter 1354 ad saeculares rediit.*)

Locus ad par. spect.	R. cat. ac. jud.
Civ. Zvittavia (Zvittau, Zvittava) u. sch. par.	4516 9 20
Pag. Viersbubien (Čiččice-láns) u. sch. d. 1 h.	1274 — 25
Greifendorf pro parte d. 1 h.	715 — —
Mohren (Javorná) u. sch. d. 1 h.	396 — —
Mähr. Latschnau (Lačnov Mor.) u. sch. d. 1 h.	1202 — —
Bahausch Latschnau (Lačnov Český) in Bohemia	114 — —
	N. a. n. 8220 0 48

Arc. ad Eccl. par. est utamque comm.

2. Paroch. Brisaviensis Tit. S. Bartholomaei Apost. — ant. erect. — d. Zvittavia 2 m. — OE p. in loco.
(*Annus erectionis non constat, videtur tamen saeculo 13 jura sortitas.*)

Ling. German. et Morav.
Patr. Russa Sua Archiep. Celsiudo.
Dist. reg. Brun. et Littomil. in Boh., jud. dist. Zvittav. et Littomil.
Dom. Zvittaviensis et Littomilicis.
Par. Idem qui Archipresb. et Decanus.
Cap. R. D. Eduard. Fischer, Mor. Olomuc. n. 1812, ord. 1833.
Coop. R. D. Franc. Jedek, Mor. Neuhitschinska n. 1824, ord. 1849.
Coop. R. D. Eduard Hausner, Sil. Odersava, n. 1849, ord. 1852.
Jurisd. R. D. Franc. Bayer, Caicchota, Sil. Rausensia, n. 1811, ord. 1836.
Jurisd. A. R. D. Joannes Sieruch, u. s. (n. Cbr. ju5.)
Jurisd. A. R. D. Joannes Schwenk, u. s. (n. ibidem).
In ambitu hujus Par. existat Eccl. communitatis consecr. Tit. S. Augustini Abbat. Conf. et Eccl. hospiti. Tit. S. Floriani Mart. in loco.

Priloha 1: Děkanát - farnost Svitavy. Dom. Svitavy a Litomyšl. Farnost spravovala město Svitavy a obce Čtyřicet lánů, Javorník, Lačnov Moravský a Lačnov Český. Počet ř. k. věřících 8220. R.D. Eduard Hausner zařazen jako kooperátor. Catalogus cleri Archidioecesis Olomucensis, 1854.

I. Decanatus Cremsiriensis.

Decanus: Idem qui Archipresbyter.
Officium postae Cremsirii.
Cremsirium d. Olomucis 4 m.

I. Paroch. Cremsiriensis ad Eccl. Colleg. consecrat. Titul. S. Mauritii et veterum Martyr. — ant. erect. — OE p. in loco.
(*Quo Collegiata fundata anno 1282, qua Parochialis ab a. 1285 benefici praepositurae unita.*)

Ling. German. et Morav.
Patr. Russa Sua Archiep. Celsiudo.
Dist. reg. Olomuc. sup. et jud. dist. Cremsiriensis.

Dom. Cremsiriensis.
Par. Idem qui Praepositus, Archipresb. et Decan.
Curet. Videl. Tit. Collegiati Capituli Canonice et Vicarios Curatos.
Jurisd. Tit. Dom. Frantisek Dvořák etc. u. s. (vide Annos, Consolat.)
R. D. Eduardus Hausner, Praefectus Archiepiscop. Seminar. Puerorum, Sil. Odersava, n. 1829, ord. 1852.

A. R. D. Slezák, Paroch. quiesc. Hinc. Vencelav. Presb. juhil. Mor. Vrtichin. n. 1772, ord. 1801.	
A. R. D. Antonius Kollas, Curat. hinc. presb. Mor. Břevnovice n. 1789, ord. 1814.	

In ambitu hujus Par. existat Eccl. comm. Tit. S. Joannis Bapt. Conventus Ord. piam scholasticus, nec. in hoc Bisdioecesi Archiepiscopali et reg. in Cremsirio veterum missionariorum.

Locus ad par. spect.	R. cat. ac. jud.
Media pars Civitatis residentialis Cremsirii (Kremsier, Kremšič) u. sch. par. capit. et vic. piam scholasticum, sch. hinc par. in suburbio	2022 3 22
Pag. Nevozdium (Neužil, Nevozd) d. 1 h.	340 — —
Soubovicium (Sibčovice, Sibčovic) d. 1 h.	401 — —
	N. a. n. 3643 3 22

Acc. ad Eccl. par. est valde communis.

Priloha 2: Děkanát - farnost Kroměříž, Dom. Kroměříž. Farnost spravovala město Kroměříž se samostatnými čtvrtěmi Novosady a Štěchovice. Počet ř. k. věřících 3643. R.D. Eduard Hausner uveden jako studijní prefekt arcibiskupského chlapeckého semináře. Catalogus cleri Archidioecesis Olomucensis, 1854.

Literatura a zdroje:
Vysvědčení Eduarda Hausnera z německého gymnázia v Opavě, 1845. Archiv oderského děkanátu, Soka Nový Jičín.

II. Archiepiscopale Seminarium puerorum vel Minus Cremsiriense.

(Sub invocatione SS. Cyrilli et Methodii PP. CC. et Monasterii Apostolorum.)
Director.
Tit. Dom. Frantisek Dvořák etc. u. s. (vide Annos, Consolat.)
Studiorum Praefectus.
R. D. Eduardus Hausner, SS. Odersava n. 1829, ord. 1852.

Alumni
Prima tonsura Clericali initiati.
(Discipuli grammaticae in alio loco primus.)

Gottlieb Coka, Mor. Carovitzensis.	Franciscus Fiedler, Mor. Frenštát.
Gottlieb Dörmel, Mor. Vrtichin.	Hedwigus Polák, Mor. Frenštát.
Ferdinandus Dostal, Mor. Frenštát.	Carolus Rosmanit, Mor. Frenštát.
Alexander Droscher, Mor. Olomuc.	Franciscus Rudolph, Mor. Strakon.
Antonius Erdl, Mor. Strakon.	Franciscus Simek, Mor. Strakon.
Franciscus Herz, Mor. Strakon.	Joannes Simek, Mor. Jaroslavic.
Alaynus Hanzl, Mor. Olomuc.	Josephus Strahala, Mor. Leuzna.
Ferdinandus Höll, Mor. Krasitzsch.	Joanna Strohová, Mor. Moravco-Haus.
Joannes Hader, Mor. Teatec.	Marcillianus Sychacek, Mor. Poutav.
Alaynus Kozlik, Mor. Gajone.	Joanna Waha, Mor. Palančov.
Franciscus Langner, Mor. Katschberg.	Cyprinus Zanzlík, Mor. Ruziciv.
Ferdinandus Schuster, Mor. Pabst.	

Priloha 3: Arcibiskupský chlapecký seminář Kroměříž. Ředitel semináře Tit. Dom. František Dvořák. Studijní prefekt semináře R.D. Eduard Hausner. Mezi seminaristy jsou uvedeni krajané Ferdinand Hohl z Nového Jičina a Ferdinand Münster z Pohoře. Catalogus cleri Archidioecesis Olomucensis, 1855.

10. Parochia Vysochorensis tit. OO. SS. — ant. erect. — d. Magitin 1/2 m. — OE p. Měřitín.
(*Haece par. anno 1275 erecta, circa anno 1620 vero renovata, spectabatque ad curiam Magitin, donec a. 1661 de novo fuerit erepta.*)

Ling. German.
Patr. Russa Sua Archiep. Celsiudo.
Dist. jud. Hohenstauf. judic. Magitina.
Dom. Mies. et Zettlow.
Paroch. A. R. D. Eduardus Hausner, Sil. Odersava, n. 1829, ord. 1852.
Coop. Varel.

Locus ad par. spect.	R. cat. ac. jud.
Pag. Vysochem (Měřitín).	
Vysochov u. sch. par.	290 — —
Mager- Podolium (Mager-Podol, Velká Podol) d. 1/2 h.	401 — —
Parva- Podolium (Kleina- Podol, Malá Podol vel Podolčín) d. 1/2 h.	174 — —

Delostinium (Drausitz vel Vavřín) d. 1 h.	180 — —
Schweine (Schwina, Hřivín) d. 1/2 h.	181 — —
P. Ougra (Oujed) d. 1/2 h.	416 — —
Pazna (Pazek, Panek) d. 1/2 h.	71 — —
Lezna (Lečava, Lánska vel Letnice) d. 1/2 h.	548 — —
Col. Quadrifida (Věrkovic, Zevřetice) pro parte d. 1/2 h.	81 — —
	N. a. n. 1326 — —

Priloha 4: Děkanát Mohelnice, farnost Vyšehorí. Dom. Mírov a Žádlovice. Farnost spravovala město Vyšehorí a obce Velké Podolí, Malé Podolí, Dvacetín, Sviňov, Oujezd, Paseky a Lišinka/Lišnice. Počet ř. k. věřících 1350. A.R.D. Eduard Hausner zde byl farářem. Catalogus cleri Archidioecesis Olomucensis, 1878.

Pověření arcibiskupského úřadu v Olomouci pro novokněze Eduarda Hausnera k duchovní činnosti v děkanátu Svitavy, 1852. Archiv oderského děkanátu, Soka Nový Jičín.

Catalogus cleri Archidioecesis Olomucensis, roky 1853-1860, 1862, 1865-1873, 1875, 1876, 1878, 1882, 1885, 1887, 1892 a 1893. Soka Nový Jičín.

Součková Marie: Činnost Milosrdných sester sv. Vincenze de Paul v kroměřížském sirotčinci a chudobinci na konci 19. století. UP Olomouc 2019, CM teologická fakulta.

Rodná (1829 Odry) a úmrtní (1900 Odry) matrika Eduarda Hausnera. ZA Opava.

Rodná (1767/1769 Odry) a úmrtní (1871/1873 Odry) matrika Mathias a Theresie Hausner. ZA Opava.